

Algemene Beschouwingen (Lokaal DNA):

Geachte voorzitter, mede-raadsleden, college, ambtenaren en andere toehoorders en kijkers, hier in het gemeentehuis, of elders.

Voordat ik begin aan de algemene beschouwingen van onze fractie, wil ik graag benadrukken dat het voor ons van groot belang is dat onze tekst in begrijpelijke taal wordt uitgesproken. We hebben dan ook ons best gedaan om hier zoveel mogelijk rekening mee te houden en hopen dat de andere fracties hier ook aan gedacht hebben en het niet te moeilijk hebben gemaakt om te volgen.

Voorzitter, vanavond ligt ter goedkeuring voor, de Programmabegroting voor de jaren 2023-2026. Een begroting die de komende jaren sluitend is en overschotten laat zien waar we 3 jaar geleden alleen nog maar van konden dromen.

Een begroting waarin een keer geen sprake is van nieuwe bezuinigen. De kosten voor heel wat posten blijven hetzelfde en stijgen niet, zoals parkeerbelasting, hondenbelasting en toeristenbelasting.

Ook zijn wij blij dat we nog steeds in de regio koploper zijn voor wat betreft de hoogte van het mantelzorgcompliment. In Meerssen krijgt de mantelzorger de hoogste waardering.

De rioolrechten, afvalstoffenheffing en OZB stijgen weliswaar procentueel en in euro's iets, maar stijgen minder hard dan voorzien of dan zou moeten (gelet het principe van de kostendekkendheid bij de eerste twee heffingen).

Natuurlijk zijn afhankelijk van het Rijk voorzitter, maar niet alleen de middelen van het rijk zijn van invloed geweest op deze begroting, ook het realistische en degelijke financiële beleid dat de laatste jaren gevoerd wordt helpt hieraan mee. Dit alles zonder extreme belastingverhogingen maar met een percentage dat, in deze tijd, gelukkig minder hard stijgt en stabiel blijft.

Wij leven in een onzekere tijd en mogen de ogen niet sluiten voor wat er in de wereld om ons heen gebeurt. Door tal van crisissen, waarin grote delen van de wereld zich bevinden, zijn een hoop dingen niet te voorspellen en zullen we dus een slag om de arm moeten houden wat betreft de gemeentefinanciën. Deze begroting laat deze slag om de arm dan ook zien en zet niet in op drastische

verlagingen van OZB en andere belastingen. Ook worden onze minima ondersteunt, een goede zaak waar niemand op tegen kan of zal zijn.

Maar worden ook werkende mensen ondersteund? Wij vinden dat we ook daar naar moeten kijken.

In deze tijd speelt het begrip energiearmoede namelijk een grote rol. We hebben onlangs de raadsinformatiebrief van het College ontvangen en men schrijft:

“Energiearmoede is aan de orde als je inkomen en energierekening niet meer in verhouding staan”.

Dit speelt dus bij meer mensen dan alleen bij de minima. Van belang is dan ook te kijken naar de groep werkende mensen net boven het minimum. Die hebben het namelijk ook zwaar. We komen daar op terug via een motie voorzitter, die collega Ummels zo meteen zal indienen namens onze fractie.

Tevens roepen we in deze hoedanigheid de Vereniging van Nederlandse Gemeenten op om een gezamenlijke vuist te blijven maken en op te komen voor duidelijkheid omtrent de gemeentefinanciën bij het Rijk, *ook ná 2026*.

Het Rijk kan en mag gemeenten niet laten bungelen, want als men de kraan fors dicht zou draaien na 2026 dan hebben we volgend jaar een heel ander verhaal, nietwaar?

In dat licht is het ook goed dat we ons als gemeente aansluiten bij de K80, waarin gemeenten van dezelfde omvang als Meerssen gezamenlijk opkomen voor hun belangen.

Voorzitter, we zijn blij dat veel speerpunten vanuit het verkiezingsprogramma van onze partij Lokaal DNA, uiteindelijk in het bestuursakkoord geland zijn, maar wat ons nog blijer maakt, is dat een heleboel van die speerpunten al verwerkt en genoemd staan in deze begroting. Maar een vijf-tal zaken mogen niet onderbelicht blijven en deze komen dan ook terug in het verloop van onze algemene beschouwingen.

Ik noem ze hier, zonder daarmee afbreuk te doen aan andere zaken. Dit zijn: *‘Leefbaarheid in de kernen’, ‘Wonen’, een ‘Deugdelijk Accommodatiebeleid’, een ‘Verkeersveilig Meerssen’ en ‘Duurzaamheid’.*

Voorzitter....Lokaal DNA staat voor de vijf kernen die onze gemeente Meerssen vormen.

Sterke, sociale en duurzame kernen waar het goed toeven is voor jong en oud. Waar voldoende en goede basisvoorzieningen zijn en blijven en de identiteit van de afzonderlijke kernen behouden blijft.

Zo zijn we blij dat er eindelijk begonnen wordt aan de herinrichting van het Marktgebied in de kern Meerssen, maar gaan wij er van uit dat niet alleen het centrum van Meerssen de gewenste aandacht krijgt maar ook de andere kernen meegenomen worden in de plannen de komende jaren. Bijvoorbeeld het St. Agnes-plein in Bunde en het Dorpsplein in Ulestraten die ook al jaren wachten om te worden opgewaardeerd.

Wij hopen dat deze plannen in overleg met de buurtnetwerken Bunde en Ulestraten worden uitgevoerd, niet eindeloos worden doorgeschoven, maar dat er nu eindelijk knopen worden doorgehakt en de benodigde financiële middelen ter beschikking worden gesteld.

“Gelijkwaardige aandacht voor alle kernen, waar maatwerk geleverd moet worden.”

Met betrekking tot de kern Bunde blijft het item accommodaties een belangrijk onderwerp voor Lokaal DNA.

Gemeenschapshuis De Auw Kerk wordt verkocht en de ingebruikname van het Multi Functioneel Centrum - St. Agnes kerk laat nog even op zich wachten. We zijn dan ook blij dat er inmiddels een oplossing gevonden is voor de eerdere gebruikers van de Auw Kerk en er recent voor de komende carnavalsperiode w.b.t. het huisvesten van de Bundense Carnavalsvereniging De Havermennekes ook een oplossing is aangedragen. Een oplossing voor de korte termijn wel te verstaan, want Multi Functioneel Centrum moet het antwoord zijn op alles de komend jaren.

Starterswoningen voor jongeren en seniorenwoningen voor de oudere generatie in onze kernen zullen deel uit moeten gaan maken van de grotere integrale plannen voor onze kernen, de zogenaamde Dorps Ontwikkelings Plannen oftewel DOPs.

Aangezien de tijd dringt voor vooral de kleinere kernen van onze gemeente (zoals Rothem en Ulestraten), is het van het grootste belang dat hier snel mee aan de slag gegaan wordt. Uw college heeft nog al wat plannen omtrent de

DOPs. In de begroting staat budget voor drie DOPs het komend jaar, terwijl er nog twee DOPs op uitwerking wachten.

Graag horen we van het college over wanneer we deze plannen kunnen verwachten?

Woningbouw is voor iedere kern van het grootste belang om de leefbaarheid in die kernen hoog te houden, want immers: “Waar mensen zijn, is drukte!” of zoals collega Aarts wel eens zegt: “Af van de krimp gedachten en focus je op de groei-gedachte”, iets wat overigens al bescheiden lukt. Zo bleek onlangs dat we in September welgeteld 1 inwoner meer in onze gemeente hadden dan in Januari van dit jaar.

Gelukkig wordt er binnen afzienbare tijd weer gebouwd in Meerssen. De vraag is of het totaal aantal woningen van deze projecten genoeg is om de in het bestuursakkoord gestelde doelstelling van minimaal 150 tot 500 woningen te realiseren.

Gehoord hebbende de recente uitspraak van de Raad van State dat stikstof die bij de bouw vrij komt niet buiten beschouwing mag worden gelaten en dat de zogeheten ‘bouwvrijstelling’ in strijd is met Europese regels, de volgende vraag:

Wat betekent dit concreet voor de bouwplannen in onze gemeente?

Wij horen graag welke plannen met bijbehorende locaties het College op het oog heeft en of deze nog doorgang kunnen vinden?

Ook wilt u een nieuwe Raadzaal gaan realiseren. Ook hier de vraag:

Is de eerder genoemde uitspraak van de Raad van State hier ook op van invloed?

Lokaal DNA pleit er in ieder geval voor dat, mocht er een nieuwe raadzaal komen, dit een multifunctionele ruimte gaat worden. Een plek waar niet alleen de Raad vergaderd, maar waar ook bijzondere activiteiten kunnen plaatsvinden. En...na alles wat we geleerd hebben wel graag in eigen beheer.

Een actuele vraag op gebied van bouwen is dat er bij bewoners nog al wat zorgen zijn over de renovatie van de woningen aan het Gasthuisplantsoen in Meerssen, zeg maar rondom Beukeloord. Zo bleek ook dit weekend in het item van Meer Vandaag. Ook hier willen wij het college de volgende vraag stellen:

Wat is de rol van uw College hierbij en wat doet u om de zorgen weg te nemen bij de bewoners?

Dan een ander zorgenkindje. Iets wat onze fractie kritisch blijft volgen. Het Buurtschap Weert. Ook dat is voor ons Meerssen.....ook die inwoners tellen mee.

Van groot belang vindt Lokaal DNA de duurzame gebiedsontwikkeling en het belang van het leefklimaat en woongenot van de inwoners van Weert. Het is een goede zaak dat er in ruime zin overleg wordt gepleegd door de gemeentelijk adviseur met de huidige eigenaar en de inwoners aldaar om de mogelijke richtingen en aanpak verder te bepalen.

Lokaal DNA benadrukt het belangrijk te vinden dat de inwoners van Weert nauw betrokken blijven bij de voortgang van dit proces. Wij zien binnenkort het resultaat van de inventarisatie en het advies dan ook met grote belangstelling tegemoet.

En zo komen we op het onderwerp burgerparticipatie voorzitter, iets wat voor onze fractie heel belangrijk is en in de titel van het bestuursakkoord 'Samen verder Bouwen' en in deze begroting volgens ons, zeker een plaats heeft gekregen.

Want SAMEN met de inwoners van onze gemeente, bouwen we ECHT verder aan onze gemeente Meerssen.

Mijn fractiegenoot dhr. Ummels zal zo meteen een motie gaan indienen die aansluit op een stukje burgerparticipatie in het Bundense. Het gaat dan om de behoefte daar voor een waardig gedenkmonument of gedenkplaats voor de slachtoffers van de 2^e Wereldoorlog.

Voorzitter, burgerparticipatie is ook van belang bij het accommodatiebeleid. We zijn dan ook blij dat het college in hun begroting aangeeft dat ze een forse extra inspanning zullen doen om een duidelijk en samenhangend accommodatiebeleid uit te gaan voeren. Dit zal niet alleen in Rothem bij De Koel en RVU met applaus ontvangen worden, maar ook zeer zeker in Bunde, waar de plaatselijke VV Bunde, (die met haar ruim 300 leden niet alleen een sportieve, maar ook een maatschappelijke bijdrage levert aan de gemeenschap) al jaren zit te wachten op nieuw- of verbouw van hun accommodatie.

Gelukkig hebben wij inmiddels van meerdere stichtingen en verenigingen vernomen dat het college ook in de kernen Ulestraten, Geulle en Meerssen in gesprek is en gaat voor wat betreft het uitgangspunt: *“Van gemeente naar gemeenschap”*.

Wij hebben er het volste vertrouwen in dat, met het oog op ‘maatwerk’, deze gesprekken positief zullen verlopen en er voor iedere ‘klant’ een passend product opgeleverd gaat worden. In de tussentijd zal het, door het college in de begroting opgenomen, ‘noodfonds’ stichtingen en verenigingen die het moeilijk hebben, ondersteunen. Iets wat ons zeer tevreden stelt.

Op het gebied van onderwijs, gaan wij er als Lokaal DNA er van uit dat er dit jaar nog een voor alle partijen aanvaardbare oplossing komt met betrekking tot de locatie voor de nieuwe school van De Bundeling.

Het zou mooi zijn als daar komend jaar de schop daadwerkelijk de grond in zou kunnen.

Maar ook hier vragen we niet alleen aandacht voor De Bundeling. Lokaal DNA juicht ook toe dat ons gemeentebestuur de handen in elkaar heeft geslagen met de MIK&PIW-groep en INNOVO om gezamenlijk te investeren in het plan van de “Speel-leerschool” om in de toekomst een toename van leerlingen te verwezenlijken op De Lindegaerd.

Het aantal leerlingen op De Lindegaerd schommelt al enkele jaren rond de opheffingsnorm, maar alle Meerssense politieke partijen hebben zich in een eerder stadium uitgesproken voor een basisschool in iedere kern.

“Duidelijkheid verschaffen en vertrouwen uitstralen naar de omgeving de komende jaren kan dan ook een positief effect hebben op de stijging van het aantal leerlingen!”

Dit is heel belangrijk voor de leefbaarheid in de kern Rothem en tegelijkertijd kan de gemeente Meerssen dan aan haar toekomstige zorgplicht richting De Lindegaerd gaan voldoen en overgaan tot het maken van plannen voor de renovatie dan wel nieuwbouw van De Lindegaerd.

Zo gauw als er trouwens ergens nieuw- of verbouw aan de orde is bij scholen of andere bouwprojecten, is het natuurlijk van het grootste belang dat er een goed

en veilig verkeersplan komt waar de burgerparticipatie natuurlijk niet in mag ontbreken.

En nu we het toch over verkeersveiligheid hebben voorzitter; Er zijn nog wel wat straten en situaties in onze gemeente waar onze fractie wat extra aandacht voor wil vragen in deze vergadering, want bij de fractie van Lokaal DNA staat ook verkeersveiligheid hoog in het vaandel zoals u wellicht weet. Wij willen dan ook extra aandacht vragen voor de situaties op:

- *De Prinses Ireneweg en de Maastrichterlaan in Bunde.*
- *De St. Catharinastraat, Don Boscostraat en de Burg. Visschersstraat in Ulestraten.*
- *De onduidelijke voorrangssituatie op de kruising Klinkenberg-Holstraat in Rothem.*
- *De Volderstraat en Humcoverstraat en het kruispunt bij de Wereldster in Meerssen.*
- *De verkeerssituatie bij Ave Maria in Geulle*

Wij vragen het college dan ook dat, bij het opstellen van een nieuw Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, deze straten met aandacht en prioriteit opgenomen worden zodat zo snel mogelijk een start gemaakt kan worden met het veiliger maken van onder andere deze genoemde straten en situaties.

Het inrichten van de omgeving waarin we wonen beperkt zich overigens niet alléén maar tot het aanpassen van de verkeersveiligheid, maar ook bijvoorbeeld het onderhouden van het groen binnen onze gemeentegrenzen hoort hierbij.

Ook hierbij is de eerder genoemde burgerparticipatie heel goed mogelijk.

Gelukkig zullen er in het kader van het groen deze maand in de diverse kernen participatie-avonden met betrekking tot de groeninrichting plaatsvinden. Wij vinden dit een goede zaak en hopen dat deze druk bezocht zullen worden en hier veel serieuze aspecten worden opgehaald.

Wat betreft de aanbestedingen die hieraan gekoppeld worden, hopen wij dat er voordelen kunnen worden behaald. Helaas kan het wel tot medio 2024 duren voordat er nieuwe contracten liggen, maar tot die tijd vragen wij het college, alles in het werk te stellen, het onderhoud van het groen in de kernen, op passende wijze uit te voeren om situaties zoals in de voorgaande jaren te vermijden.

Dat brengt ons bij het laatste onderwerp van onze 1^e termijn, te weten duurzaamheid.

We hoeven niemand te vertellen dat duurzaamheid een heel erg actueel thema is op heel veel verschillende gebieden. Zowel op het gebied van energiebesparing als op het gebied van bijvoorbeeld bouwen of afvalverwerking zijn er nog flinke stappen te maken. Het kost allemaal handen vol geld en een deel van onze burgers heeft het al zwaar. De diverse crisissen en inflatie hebben ook een behoorlijk effect op de portemonnee van de inwoners van de gemeente Meerssen. Hierover zal mijn fractiegenoot dhr. Ummels zo meteen nog iets toelichten als hij onze (reeds rondgestuurde) motie indient.

Wanneer we dan gaan bouwen zou de fractie Lokaal DNA een (zoals de Burgemeester dit noemt) 'Denkanstoss' of vrijvertaald 'een manier van denken' mee willen geven, nl.;

Duurzame en gerecyclede materialen gebruiken bij nieuwbouw en renovatie van gebouwen en pleinen zoals bijvoorbeeld het Multi Functioneel Centrum Bunde en het opwaarderen van het St. Agnes-plein in Bunde, de herinrichting van de Markt in Meerssen, nieuw- of verbouw van accommodaties, enz.

Hergebruik bijvoorbeeld de oude bestrating en/of recycle de oude materialen. Zorg ervoor dat (nieuwe of gerenoveerde) gebouwen volledig energie-neutraal worden door bijvoorbeeld het plaatsen van zonnepanelen, het opvangen en gebruik van water, groene/isolerende daken en gasloos bouwen.

Zo zou het nieuwe Multi Functionele Centrum in Bunde volledig energie-neutraal kunnen worden gerenoveerd en kan het opgevangen regenwater van het Agnes-plein hergebruikt worden in datzelfde Multi Functioneel Centrum.

Er zijn op dit gebied veel vernieuwingen, waar wij wellicht nog niet eens weet van hebben op dit moment, maar hoe mooi zou het zijn als in de gemeente Meerssen, nog niet eerder toegepaste vernieuwingen tot uitvoering komen bij de bouw en bij het ontwerp van dat Multi Functionele Centrum.

Dit zou zelfs als voorwaarde aan projectontwikkelaars en/of bouwbedrijven gesteld kunnen worden in de toekomst als het aan ons ligt.

“Kijk hierbij dan ook niet zozeer naar wat het kost maar veel meer naar wat het allemaal oplevert!”

We hebben in het verleden burgers beloofd als ze de tuin niet betegelden maar groen hielden in verband met wateropname.

Goed voorbeeld doet volgen:

Zorg er bijvoorbeeld voor dat de herinrichting van de pleinen niet alleen met duurzame en gerecyclede materialen gebeurt, maar zorg er ook voor dat het water van deze grote oppervlaktes door middel van drainages of waterdoorlatende materialen niet in het (soms overbelaste) riool beland, met alle gevolgen van dien. Een zijspoor waar bij de inrichting van de pleinen ook aan gedacht kan worden is het plaatsen van elektrische laadpalen, waarbij ook gedacht wordt aan gebruikers van elektrische fietsen (een categorie die gigantisch is toegenomen).

Het creëren van nieuwe mogelijkheden en vernieuwingen is dan misschien veel moeilijker maar uiteindelijk wel veel effectiever.

“Als we blijven focussen op de kosten wordt er niet vernieuwd. Als we focussen op vernieuwingen gaan de kosten uiteindelijk omlaag!”

Graag horen wij van het college hoe zij tegen deze ideeën aan kijkt?

Ik wil graag met het volgende afsluiten voorzitter. En omdat het om het vaststellen van een begroting gaat vandaag is dit dan ook een financiële opmerking.

In de begroting lezen wij dat de de kosten voor afval- en grondstoffeninzameling en -verwerking de komende jaren enorm zullen stijgen. Wij zijn dan ook blij met het door het College gedane voorstel om deze kosten niet meteen aan alle huishoudens door te berekenen maar te kiezen voor een trapsgewijze opbouw in drie jaren naar een nieuw kostendekkend tarief. De extra lastenhoging van ruim €600.000 voor 2023, 2024 en 2025, wordt op die manier niet bij onze inwoners neergelegd in tijden waar het al lastig is voor velen om de eindjes aan elkaar te knopen, maar wordt deels door de overschotten op de begroting betaald.

Wel verzoeken wij het college met klem om alles in het werk te stellen om samen met de Gemeenschappelijke Regeling nieuw regionaal beleid te ontwikkelen waarbij kostenbeheersing de grootste prioriteit heeft. En durft het College daarbij ook buiten de huidige contractpartners te kijken? Voor de burger maakt het namelijk niet uit welk bedrijf de groene container komt legen, als het maar goed gebeurt. Onze vraag is dan ook:

Is schaalvergroting om kosten te minimaliseren een idee?

Graag reactie van het College.

Voorzitter, van de inwoners van de gemeente Meerssen vragen wij op dit gebied ook iets, maar dan op het gebied van bewustwording over afval, want helaas is Meerssen koploper in het produceren van afval zoals we onlangs konden lezen.

Hier kan en zal samen iets aan gedaan moeten worden om de grote afvalberg die wij als Meerssen produceren flink te verminderen en beter te scheiden. We zijn dan ook benieuwd naar de toelichting op de motie van de fractie KIJK!!! die wij hebben mogen ontvangen vandaag.

Voorzitter, ik ben thans aan het einde van onze 1^e termijn gekomen en zou nu graag mijn collega raadslid dhr. Ummels het woord willen geven om onze moties in te dienen en deze aan uw raad toe te lichten.

Tot zover voorzitter.